

it-software en services

- » Aantrekken bedrijfsinvesteringen in 2011 zorgt voor hogere omzetgroei
- » Belangrijke klantsegment overheid blijft ook in 2011 zwak
- » Door recessie stakte proces van schaalvergroting IT-branche in 2010

Branchebeschrijving

Bedrijven die software en IT-services bieden, leveren voor de zakelijke markt diensten op het gebied van applicatiebeheer, werkplekbeheer, softwareontwikkeling en IT-advisering. De relatief jonge IT-branche bestaat pas circa 30 jaar en is in korte tijd uitgegroeid tot een onmis-

bare factor in de economie. Naast een aantal grote spelers, is er een groot aantal middelgrote en kleine Nederlandse ondernemingen actief (vooral veel ZZP'ers) die op een sterk versnipperde markt een breed scala aan gespecialiseerde IT-diensten en softwareontwikkeling leveren

Trends en ontwikkelingen

Na de sterke teruggang van 2009 is de IT-branche gedurende 2010 weer langzamerhand hersteld van de crisis. Hoewel de omzetgroei nog bescheiden was, is de recessie duidelijk voorbij. Wel is er in het belangrijke klantsegment van de overheid sprake van blijvende zwakte in de opdrachtenstroom. Niet alleen de bezuinigingen hakken in de IT-budgetten van overheden, ook enkele grote, in het oog springende projecten zijn moeizaam afgerond of zelfs afgeketst (de ov-chipkaart, het elektronisch patiëntendossier). Het marktsegment financiële instellingen is, na een rampzalig verlopen recessiejaar, wel weer teruggeveerd. Begin 2011 is er zelfs alweer sprake van toenemende krapte op de arbeidsmarkt voor IT-specialisten. Toch liggen de redenen hiervoor niet

zozeer in de groei van de markt, maar meer in een grotere uitstroom van IT-ers (pensionering) en kleinere instroom van afgestudeerden aan IT-opleidingen. In de IT-markt is de paradox ontstaan dat de branche en haar diensten niet meer gelden als uitzonderlijk, maar zelfs als een standaard inkoopproduct, waarvan de toegevoegde waarde duidelijk moet zijn en de prijs door onderhandeling of uitbesteding kan worden gedrukt. Anderzijds zorgt het vereiste niveau van vakkennis en opleiding bij IT-specialisten voor relatief hoge salarissen in de branche. Momenteel vindt verdere standaardisatie plaats binnen de IT-branche met de doorbraak van cloud computing (online IT-dienstverlening).

Onze visie

ABN AMRO verwacht dat de groei van IT-dienstverlening en software in 2011 versnelt naar 3%. Bij een gematigde economische groei, nemen de bedrijfsinvesteringen dit jaar voor het eerst sinds 2008 weer toe. Hoewel de branche harder groeit dan de economie als geheel, zijn de hoogtijdagen van voor 2009 waarschijnlijk voorbij. De IT-branche bevindt zich namelijk midden in een overgangsfase: weg van maatwerkprojecten en meer richting nieuwe werkwijzen als cloud computing, open source software en 'Software as a Service'. De relatie van een IT-bedrijf met de klant verandert hierdoor ingrijpend. Bij cloud computing maken afnemers via een online abonnement gebruik van extern beheerde hardware en/of softwareapplicaties en schaffen deze niet

meer zelf aan. Voor elke bedrijfstak waarin een zekere standaardisatie van het product plaatsvindt, geldt dat het verlenen van extra dienstverlening of het opzoeken van nichemarkten de methodes zijn om te ontkomen aan prijserosie. De andere optie is vergaande kostenbesparing. Omdat offshoring naar lagelonenlanden al gemeengoed is in de IT-branche, valt er qua kostenbesparing weinig voordeel meer te behalen. Kansen voor de branche liggen er op het gebied van strategisch advies over IT- en bedrijfsprocessen en business process outsourcingdiensten (BPO). Wel is er voor deze meer dienstverlenende positie ten opzichte van de klant een omslag in denken nodig en meer kennis van andere bedrijfssectoren.

Kerngegevens

Aantal bedrijven: **24.390**

► waarvan ZZP'ers: circa **17.000**

Omzet totale ICT-sector: **EUR 29,4 mrd**

► omzetgroei 2010: **1,1%**

Omzet IT-dienstverlening en software:

EUR 7,8 mrd

► omzetgroei 2010: **1,8%**

Websites

www.itti.nl

www.ictoffice.nl

www.ict-barometer.nl

ABN AMRO omzetverwachting 2011: + 3%

Omzetontwikkeling IT-services en software

Bron: ICT-Marktmonitor

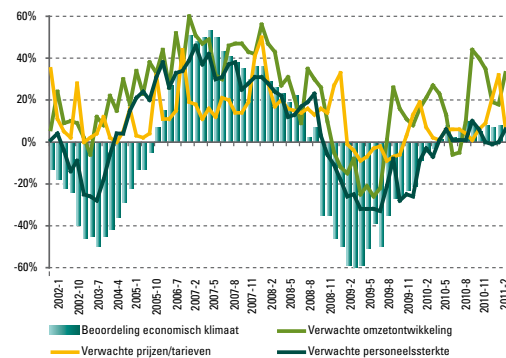
- ▶ De branche IT-services en software herstelt langzaam van de historische omzetsdaling uit 2009. Omdat de totale bedrijfsinvesteringen in 2010 nog een daling hebben laten zien, is de omzetgroei in de hele branche onder de 2% gebleven.
- ▶ Voor 2011 zijn de verwachtingen positiever: bij een toename van de bedrijfsinvesteringen van naar schatting circa 2%, zullen de bestedingen aan IT-diensten en software toenemen met ongeveer 3%.

Conjunctuurtest IT-(en overige)dienstverlening

Bron: CBS

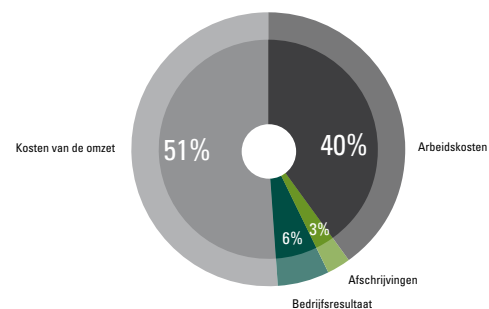
- ▶ Ondernemers in de IT-dienstverlening geven via de conjunctuurtest van het CBS aan wat zij verwachten van de toekomstige ontwikkeling van hun branche.
- ▶ Vanaf eind 2009 herstellen volgens ondernemers de omzet en tarieven in de branche. De vraag naar personeel herstelt logischerwijs pas enige maanden later.
- ▶ Begin 2011 staan alle indicatoren op positief. Wel verwachten ondernemers dat de tarieven dit jaar vooralsnog weinig zullen toenemen.

Exploitatiebeeld

Bron: CBS, ABN AMRO Sector Research

- ▶ Arbeid is veruit de belangrijkste kostenpost voor IT-bedrijven. Naast de salariskosten van de eigen werknemers, bestaat een groot gedeelte van de post 'kosten van de omzet' uit inhuur van externen.
- ▶ De schaarste aan IT-specialisten neemt na de crisis weer toe. Door het universele karakter van IT-werkzaamheden kunnen bedrijven de kosten van salarissen inperken door het inhuren van buitenlandse IT-specialisten tegen een lager tarief.

Aandeel bedrijven in IT-services naar werknemers

Bron: CBS, ABN AMRO Sector Research

- ▶ Het proces van schaalvergroting in de branche is door de recessie gestagneerd: het aantal middelgrote IT-bedrijven neemt af, terwijl het aantal ZZP'ers blijft toenemen.
- ▶ Het aantal bedrijven in de IT-branche is na een daling in 2009 (-1,6%), in 2010 weer toegenomen met 5,2%. Deze stijging komt volledig op het conto van de startende ZZP'ers.
- ▶ Het aantal IT-bedrijven met meer dan 100 werknemers is in 2009 en 2010 stabiel gebleven op 150 bedrijven.

